

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 33858
Nom: Història de la producció documental i bibliogràfica
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 6
Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1007 - Grau en Informació i Documentació	Facultat de Geografia i Història	1	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1007 - Grau en Informació i Documentació	Historia	BÀSICA

COORDINACIÓ

BOSCA CODINA JOSE VICENTE

MANDINGORRA LLAVATA MARIA LUZ

RESUM

Es tracta d'una matèria bàsica que aborda l'estudi diacrònic dels diferents processos de producció de llibres i documents al món occidental, a l'hora que analitza les diverses instàncies institucionals i socials que n'estan implicades, inclòs l'estudi des de la perspectiva de gènere. Els continguts d'aquesta assignatura es complementen amb els corresponents a la matèria bàsica "H^a de la transmissió i conservació dels texts".

CONEIXEMENTS PREVIS**RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ**

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

Hom recomana un coneixement general dels grans períodes que es possible identificar a la Història d'Europa i d'Espanya en particular, així com de les estructures socials i culturals que són pròpies dels esmentats períodes.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENTATGE

-

- Capacitat d'organització i planificació del treball.
- Capacitat per a l'aprenentatge autònom.
- Compromís amb el principi d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones.
- Compromís amb els valors democràtics i la cultura de la pau.
- Comunicació oral i escrita en la llengua nativa.
- Coneixement d'altres cultures i costums.
- Motivació per la qualitat.
- Raonament crític en l'anàlisi i la valoració d'alternatives.
- Reconeixement de la diversitat i la multiculturalitat.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Els orígens de la producció bibliogràfica i documental a l'Occident

- 1. La revolució de l'escriptura a Grècia.
 - 1.1. El trencament que representa l'alfabet grec respecte als sistemes de escriptura precedents.
 - 1.2. Els efectes de l'alfabetització. Difusió social de l'escriptura i transformacions culturals.
- 2. La societat romana i l'extensió de les formes de la producció de llibres i documents a Europa.
 - 2.1. Característiques generals de la producció d'escriptura a Roma (s. VII a. C.-s. VI d. C.).
 - 2.2. La producció documental en el món romà.
 - 2.3. La producció de llibres.

2. La producció de llibres i documents abans de l'aparició de la impremta

- 1. L'alta i plena Edat Mitjana.
 - 1.1. La monopolització eclesiàstica de la cultura escrita i les noves formes de producció, us i conservació de allò escrit.
 - 1.2. La renovada alfabetització occidental.
- 2. La producció bibliogràfica i documental a la baixa Edat Mitjana.

- 2.1.- Característiques generals del model de cultura escrita occidental en la baixa Edat Mitjana.
- 2.2.-El document públic, un instrument al servei de la monarquia.
- 2.3.- El notariat i el document privat.
- 2.4.- El naixement de les Universitats i les noves formes de producció del llibre.
- 2.5.- L'alfabetització dels laics.
- 2.6.- L'Humanisme i les transformacions en la producció del llibre.

3. L'era tipogràfica: canvis i permanències

- 1. L'aparició i difusió de la impremta de tipus mòbils.
 - 1.1. La impremta: condicions de possibilitat i valoració històrica.
 - 1.2. Els inicis de la tipografia de caràcters mòbils a Europa.
 - 1.3. El llibre imprès al període incunable: característiques generals.
 - 1.4. Del manuscrit a l'imprès: transformacions en els mecanismes de producció del llibre.
 - 1.5. El naixement d'un llibre nou.
 - 1.6. Nou repertori i model enciclopèdic.
- 2. La nova realitat de la producció d'escriptura a l'era tipogràfica.
 - 2.1. La constitució de l'Estat Modern i les transformacions en la producció del document públic.
 - 2.2. La regulació dels usos de l'escriptura.
 - 2.3. El rebuig d'allò escrit.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria	60,00
Total hores	60,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	0,00
Estudi i treball autònom	67,50
Preparació de classes	10,00
Preparació d'activitats d'avaluació	12,50
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	90,00

METODOLOGIA DOCENT

ASSISTÈNCIA A CLASSES

Hi haurà quatre hores de classes presencials a la setmana, és a dir, d'activitat a l'aula habitual de l'assignatura o del grup, al llarg de les quals els professors exposaran i explicaran aquells aspectes fonamentals que guiaran l'alumne en l'estudi i comprensió dels diferents temes. En aquestes classes s'atindrà tant als continguts de naturalesa històrica que són objecte d'estudi en aquesta assignatura, com als procediments i mètodes de treball aplicats als diferents testimonis que constitueixen els fonaments empírics dels esmentats continguts. A aquest efecte, es durà a terme l'anàlisi de diferents materials que seran proporcionats pels professors per al desenvolupament de les diferents sessions.

LECTURES OBLIGATÒRIES

A fi d'aprofundir en aspectes monogràfics de particular relleu en relació amb el programa de l'assignatura, els/las estudiants/es hauran de realitzar diverses lectures obligatòries que seran objecte d'avaluació. Els títols de les lectures i les dates dels corresponents controls s'indiquen a l'Annex de la Guia docent de l'assignatura.

ALTRES ACTIVITATS A L'AULA

Al llarg del curs, es projectarà, a l'horari habitual de les classes, una pel·lícula relacionada amb la Història de la cultura escrita. Els/les estudiants, de manera individual, n'elaborarà un comentari escrit i l'exposarà de manera oral en un temps que no excedirà de cinc minuts de durada. El títol de la pel·lícula i el calendari de projecció, lliurament de comentaris i exposicions figuren en l'Annex a la Guia docent de l'assignatura.

PREPARACIÓ DE L'EXAMEN

Per a la preparació dels diferents temes, amb vista a la realització de l'examen i dels controls temàtics, resultarà fonamental tindre presents els continguts explicats a l'aula, així com les lectures particularment recomanades per a cadascun dels temes, que apareixeran convenientment assenyalades a la bibliografia específica de cada tema.

AVALUACIÓ

1. LECTURES OBLIGATÒRIES

A fi d'aprofundir en aspectes monogràfics de particular relleu en relació amb el programa de l'assignatura, els/les estudiants/es hauràn de realitzar diverses lectures obligatòries que seran objecte de control i avaluació. El control de cada lectura es farà en les dates i segons el procediment que s'estipula a l'Annex de la Guia docent de l'assignatura.

Les lectures obligatòries representen el 30% de la qualificació final. Les qualificacions obtingudes regiran per a les dues convocatòries del curs acadèmic. En cap cas seran recuperables.

2. ALTRES ACTIVITATS A L'AULA

Al llarg del curs, es projectarà, a l'horari habitual de les classes, una pel·lícula relacionada amb la Història de la cultura escrita. Els/les estudiants, de manera individual, n'elaborarà un comentari escrit i l'exposarà de manera oral en un temps que no excedirà de cinc minuts de durada. El títol de la pel·lícula i el calendari de projecció, lliurament de comentaris i exposicions figuren en l'Annex a la Guia docent de l'assignatura.

L'activitat representa el 20% de la qualificació final. Les notes obtingudes regiran per a les dues convocatòries del curs acadèmic. En cap cas seran recuperables.

3. EXAMEN

Seràn objecte de l'examen els continguts explicats a l'aula que respondran als diferents punts del programa. L'examen consistirà en una prova escrita en la qual es valoraran especialment la precisió i el rigor en el tractament de les dades, la coherència en l'exposició dels continguts i la capacitat de relacionar conceptes. L'examen es realitzarà en la data oficial fixada pel Centre i constituirà el 50% de la nota total. **Tanmateix, cal advertir que només faran mitjana amb la resta de qualificacions aquells exàmens que obtinguen una nota mínima de 5.**

4. CONTROLS TEMÀTICS

Es realitzaran controls temàtics dels temes 1 i 2 del programa, que, en cas de ser superats, permetran eliminar la matèria avaluada. Els/les estudiants/es que aproven els dos controls només s'examinaran del tema 3 el dia de l'examen final. Per altra banda, els/les alumnes que no hagen aprovat un o els dos controls deuran recuperar a l'esmentat examen la part o parts suspeses. Els controls temàtics es realitzaran en las dates i hores que s'hi indiquen a l'Annex a la guia docent de l'assignatura.

NOTA:

Aquesta avaluació parteix de la premissa que la docència a la Universitat de València és, per definició, una docència presencial. En aquest sentit, el/la alumne/a ha de tindre present que l'assistència, tant a les classes teòriques com a aquelles de caràcter pràctic, és fonamental per a un adequat seguiment dels continguts de l'assignatura. El/la alumne/a ha de tindre present igualment la possibilitat d'una matrícula a temps parcial quan no li siga possible assistir a la totalitat de les assignatures que componen un curs complet (60 crèdits). Amb tot, s'establirà la possibilitat, en els casos que estiguen adequadament justificats i per a aquells alumnes que ho sol·liciten, de ser avaluat sense necessitat d'assistir a la totalitat o a part de les classes. En aquests casos l'alumne/a ha de procedir de la següent manera:

- Cal comunicar al principi del curs als/les professors/es responsables de l'assignatura la incidència per la qual li és impossible assistir a classe, que ha d'estar adequadament justificada de forma documental.
- Els/Les professors/es responsables, a la vista d'aquesta informació, decidiran la possibilitat d'avaluació sense assistència total o parcial a les classes de l'assignatura.

Els/les alumnes que es troben en aquesta situació, hauran de presentar, per a ser avaluats/des, la totalitat de treballs requerits pels professors/es (no necessàriament idèntics als requerits durant el curs) així com també podran ser cridats a defensar-los oralment davant el propi professor, i realitzaran una prova de coneixements adquirits. El pes dels treballs en la qualificació final serà d'un 50% i el de la prova de coneixements el 50% restant.

BIBLIOGRAFIA

- BARBIER, F. (2005) Historia del libro. Madrid, Ed. Alianza.
- BONO HUERTA, J. (1990) Breve introducción a la diplomática notarial española. Sevilla, Ed. Junta de Andalucía.
- CASTILLO GÓMEZ, A. (2004) Historia mínima del libro y la lectura. Madrid. Ed. Siete Mares.
- CASTILLO GÓMEZ, A. (coord.) (2002) Historia de la cultura escrita. Del Próximo Oriente Antiguo a la sociedad informatizada. Gijón, Ed. Trea.
- ESCOLAR SOBRINO, H. (2000) Manual de historia del libro. Madrid, Ed. Gredos.
- ESCOLAR SOBRINO, H. (1998) Historia del libro español. Madrid, Ed. Gredos.
- ESCOLAR SOBRINO, H. (1988) Historia del libro. Salamanca, Ed. Fundación Germán Sánchez Ruipérez. 3 vols.
- MILLARES CARLO, A. (1981) Introducción a la historia del libro y de las bibliotecas. México, Ed. Fondo de Cultura Económica.
- PETRUCCI, A. (1999) Alfabetismo, escritura, sociedad. Barcelona, Ed. Gedisa.
- PETRUCCI, A. (2011) Libros, escrituras, bibliotecas. Salamanca, Ed. Universidad de Salamanca.
- PRATESI, A. (1987) Genesi e forme del documento medioevale. Roma, Ed. Jouvence.
- BONO, J. (1979-1982) Historia del Derecho Notarial Español. Madrid, Ed. Junta de Decanos de los Colegios Notariales de España. 2 vols.
- CAMBIANO, G; CANFORA, I.; LANZA, D. (dirs.) (1992-1996) Lo spazio letterario della Grecia

antica. Roma, Ed. Salerno Editrice. 3 vols.

- CAVALLO, G. (ed.) (1977) Libri e lettori nel medioevo. Guida storica e critica. Roma-Bari, Ed. Laterza.
- CAVALLO, G.; FEDELI, P.; GIARDINA, A. (dirs.) (1989-1991) Lo Spazio letterario della Roma Antica. Roma, Ed. Salerno Editrice. 5 vols.
- CAVALLO, G.; LEONARDI, C.; MENESTÓ, E. (dirs.) (1992-1993) Lo Spazio letterario del Medioevo. Roma, Ed. Salerno Editrice. 3 vols.
- CHARTIER, R.; MARTIN, H.J. (dirs.) (1982/1986) Histoire de l'édition française. Paris, Ed. Promodis. 4 vols.
- GARCÍA DE VALDEAVELLANO, L. (1998) Curso de Historia de las instituciones españolas (de los orígenes al final de la Edad Media). Madrid, Ed. Alianza Editorial.
- PETRUCCI, A. (ed.) (1990) Libros, editores y público en la Europa moderna. Valencia, Ed. Institución Alfonso el Magnánimo.
- CAVALLO, G. (2017) Escribir, leer, conservar: tipologías y prácticas de lo escrito, de la Antigüedad al Medioevo. Buenos Aires, Ed. Ampersand.